

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА VII КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *изобразително изкуство* в прогимназиален етап е насочено към умения, знания и отношения, които формират цялостен и задълбочен интерес към постиженията на националната и световната художествена култура. Художественото образование през този етап е базирано върху индивидуалния опит и творчески потенциал на всеки ученик и неговите възможности за свободно изразяване на идеи и преживявания чрез различни изобразителни средства. Учебният предмет *изобразително изкуство* през прогимназиалния етап развива и систематизира умения и знания, които ученикът е придобил в началния етап. Нов акцент се явяват знанията и дейностите, свързани с историята на изкуството, и връзката между изкуството и виртуалната среда. Основна цел на обучението по *изобразително изкуство* е стремежът към изграждане на естетически критерии при възприемане на обекти и явления от действителността и творби на изкуството.

В VII клас обучението по *изобразително изкуство* е насочено към: овладяване на базисни знания и отношения към изкуство на новото време, модерното и съвременното изкуство; усвояване на основни знания за дизайна, синтетичните и нетрадиционните художествени форми; изразяване на идеи и преживявания чрез разработване на проекти в областта на дизайна, синтетичните и нетрадиционните художествени форми; усвояване на компетентности в областта на дигиталните технологии за възприемане на изкуство и прилагането им в творческата дейност на ученика; изграждане на естетически критерии за оценка на обекти от действителността и произведения на изкуството.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Изкуство и общество	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни стилове от изкуството на новото време и движения на модерното и съвременното изкуство. • Разпознава отделни произведения от изкуството на новото време и движенията на модерното и съвременното изкуство в исторически контекст. • Разграничава произведения на изкуството по основни стилови белези. • Познава значими творби от българското изкуство през XX век. • Познава най-общо ролята на изобразителното изкуство в други видове изкуство. • Разбира приложението на изобразителното изкуство в областта на облеклото, модата и бита. • Сравнява и съпоставя отделни жанрове изкуство. • Съпоставя класически и модерни изразни средства. • Разбира ролята на изобразителните средства за вида и качествата на художественото произведение. • Разпознава нови и най-нови медии в изобразителното изкуство. • Описва произведения на изобразителните изкуства, като разграничава основни елементи и тяхната взаимовръзка. • Разбира значението на ключовите термини в текстове-за изкуството. • Демонстрира умения за писане на текстове, като използва ключови термини и понятия. • Интерпретира и тълкува произведения на изкуството. • Изразява естетически съждения за художествени произведения и се аргументира. • Демонстрира умения за описание на художествени произведения, като използва основни термини и показва критическо отношение.
Изобразителни дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Отразява в скици знания за пропорции на човешкото тяло. • Разграничава елементи на наблюдавания обект и ги изобразява. • Проучва перспективни явления и ги отразява в скици и рисунки. • Познава и прилага традиционни и нетрадиционни изобразителни материали. • Познава и прилага изобразителни техники, като обяснява особеностите им. • Конструира и моделира, като комбинира подходящи материали.

	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага основни композиционни принципи при създаване на различни видове композиции. • Илюстрира художествен текст, като отразява елементи от фабулата му. • Разбира връзката на функция, материал и форма в дизайна. • Осъзнава значението и приложенията на дизайна. • Изготвя проекти за дизайн на предмет. • Планира и организира работата по дизайнерски проект. • Планира и организира работата по зададена задача или проект. • Изпълнява задачи, свързани с основни теми от цветознанието. • Прилага основни принципи на хармония. • Създава изображения по натура, по памет и по въображение, в които прилага знания по перспектива. • Прилага познания за пропорции на човешкото тяло в рисунки, живописни и пластични творби.
Визуална култура и електронни медии	<ul style="list-style-type: none"> • Използва нови форми за възприемане, гледане и анализиране на изкуството чрез дигитални технологии. • Организира информация за изкуството чрез дигитални средства. • Разбира мястото и значението на местни, национални и европейски културни традиции и инициативи чрез електронни медии. • Изразява своя позиция към глобални въпроси на съвременния свят, като разработва проект с дигитални средства. • Отстоява позиция чрез участия в интерактивни мрежи за културни и обществени инициативи чрез художествен проект.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
ИЗКУСТВОТО НА НОВОТО ВРЕМЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо изкуството на Новото време. • Разпознава основни произведения на художници от Новото време. • Интерпретира творби на художници от Новото 	Барок Класицизъм Романтизъм

	време.	
МОДЕРНО И СЪВРЕМЕННО ИЗКУСТВО	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо модерното и съвременното изкуство. • Разпознава основни произведения на художници от модерното и съвременното изкуство. • Интерпретира творби на художници от модерното и съвременното изкуство. 	модерно изкуство съвременно изкуство
БЪЛГАРСКОТО ИЗКУСТВО ПРЕЗ ХХ ВЕК	<ul style="list-style-type: none"> • Познава произведения на българско модерно и съвременно изкуство от ХХ век. • Познава най-общо творчеството на изявени български художници. • Дискутира по теми и сюжети в произведения на български художници. 	
ВИДОВЕ ДИЗАЙН	<ul style="list-style-type: none"> • Притежава общи познания за видовете дизайн и тяхното приложение: графичен дизайн, интериорен дизайн, дизайн на облеклото, промишлен дизайн, рекламен дизайн, предметен, уеб - дизайн • Коментира приложението на дизайна в социалната среда. • Притежава общи познания за книгата и нейното оформление. • Разграничава видове илюстрации в книгата. • Създава илюстрации по художествен текст. 	дизайн
ФОРМИТЕ В ИЗКУСТВОТО – ПЕРСПЕКТИВА И ЦВЕТОВА ХАРМОНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Притежава познания за перспективни явления (елементи на перспективата – убежна точка, перспективен хоризонт; видове перспектива – линейна и въздушна). • Разграничава цветови хармонии. • Изпълнява задачи, като прилага знания за перспективни явления и за цветовете хармонии. 	картинно пространство перспективен хоризонт цветова хармония гама колорит

	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира приложението на перспективата и колорита в изкуството. 	
ЧОВЕШКОТО ТЯЛО И НЕГОВИТЕ ПРОПОРЦИИ	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основни части и пропорции на човешкото тяло. • Познава различни канони за пропорциите на човешкото тяло. • Прилага знания за основните форми и пропорции на човешкото тяло и ги пресъздава чрез моделиране и рисуване. • Коментира формите на човешкото тяло и неговите пропорции, пресъздадени в творби на изкуството. 	Канон
ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В СИНТЕТИЧНИТЕ ИЗКУСТВА	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира връзката между различни видове изкуство в тяхното единство. • Създава сценографски проект по зададена пиеса или тема. • Коментира изразни средства в произведения на синтетичните изкуства. 	синтез сценография декор
КОМПОЗИЦИЯ И ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В ДИЗАЙНА	<ul style="list-style-type: none"> • Познава приложението на дизайна в жизнената среда на човека и нейното естетизиране (предметен дизайн, пространствен дизайн). • Разграничава особености на различни видове дизайн. • Прилага подходящи изразни средства при създаване на дизайнерски проект. • Разработва проект в областта на предметния дизайн. • Коментира връзката на функция, материал и форма на предмета. 	дизайнерски проект функция
СЪВРЕМЕННИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ В	<ul style="list-style-type: none"> • Познава съвременни форми и жанрове в изкуството. 	пърформанс инсталация

ИЗКУСТВОТО	<ul style="list-style-type: none"> • Създава творчески проекти в областта на съвременната визуална култура. • Коментира съвременни форми и жанрове в публично изкуство. 	
ИЗКУСТВО И ВИРТУАЛНА СРЕДА – ДИГИТАЛНИ ТВОРБИ И ПРОЕКТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Познава различни художествени форми свързани с мултимедийни изразни средства. • Създава творчески проекти по проблеми на съвременния свят, като използва дигитални средства. • Разбира приложението на изобразителното изкуство в синтетични художествени форми (театър, танц, кино и др.) 	мултимедиен художествен проект синтетични художествени форми
ИНТЕРАКТИВНИ ПРОЕКТИ, БАЗИРАНИ ВЪРХУ СИНТЕЗА МЕЖДУ РАЗЛИЧНИТЕ ИЗКУСТВА	<ul style="list-style-type: none"> • Осъзнава културната идентичност като основа за разбиране и зачитане на културното многообразие. • Създава интерактивни проекти, като комбинира изразни средства от различни видове изкуства. • Демонстрира съпричастност и разбиране към обществени проблеми и културни ценности чрез творческа дейност. 	традиционни форми за синтез на изкуствата нетрадиционни форми за синтез на изкуствата

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет изобразително изкуство в VII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

Новите знания се въвеждат чрез теоретични уроци (уроци, свързани с теория на изкуството и елементи от историята на изкуството) и уроци с практически изобразителни задачи. Практическите дейности са свързани с усвояване на нови знания и умения, съдействат за затвърждаване и развиване на изобразителни умения и навици, за разгръщане на творчески способности и въображение.

Упражненията в обучението по изобразително изкуство се включват в практическите дейности и са неразделна част от художествената практика на ученика.

Препоръчително е разпределението на часовете в седмичното разписание да се провежда в блок (два последователни учебни часа).

Темите за учебното съдържание са рамкови и нямат задължителна последователност. Предоставя се свобода при подбора на методите и средствата за постигане на очакваните резултати.

Съотношението между разпределението на часовете по различните дейности, цитирани в таблицата, е относително и приложението му зависи от конкретните условия в учебната практика.

За нови знания	60%
За упражнения и практически дейности за развиване на творческите способности и въображение	24%
За преговор и обобщение	8%
За контрол и оценка	8%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущо оценяване

- на теоретични знания – елементи от историята и теорията на изкуството чрез текущо изпитване и тестове;
- на ученически творби, резултат от изпълнение на изобразителни задачи на основа на естетически и дидактически критерии и показатели;
- на възложени задачи за домашна работа.

Забележка: В дейностите реализирани извън училище се възлагат проекти или друг тип проучвателни или изобразителни задачи, които се оценяват по преценка на учителя.

Входно и изходно равнище

То се оценява чрез:

- резултата от изпълнение на изобразителна задача;
- визуален тест и/или въпросник.

Комплексна оценка

Оценката при приключването на учебния срок и учебната година е комплексна и включва оценките от теоретичната подготовка и оценките от практическите задачи.

Оценяването на резултатите от практическите задачи се базира на дидактически и естетически показатели. Естетическите показатели отразяват качествените характеристики на учебните творби, а дидактическите се отнасят до нивото на изпълнение на поставените учебни задачи. Активността на ученика се поощрява.

Съотношение при формиране на срочна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни работи	10%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по проекти – портфолио, колективни прояви и изложби, конкурси и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Дейности, които могат да се реализират в класната стая, на територията на училището или извън него.

Дейности, реализирани в/или извън класната стая	Дейности, реализирани извън училището	Дейности в природна и в социално-културна среда
<ul style="list-style-type: none"> • Участия в изложби, конкурси, срещи с дейци на културата и художници • Участия в живота на класа, училището с художествени изяви 	<ul style="list-style-type: none"> • Учебни екскурзии • Пленер • Зелено училище • Посещения в изложбени зали, ателиета на художници, културни центрове, музеи и художествени галерии 	<ul style="list-style-type: none"> • Участия във фестивали • Участия в панаири • Участия в екологични акции • Участия в културни инициативи и празници, представящи културното

	<ul style="list-style-type: none"> • Възприемане на скулптурни творби на открито, архитектурни паметници 	<p>многообразие</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участия в информационни и културно-образователни инициативи
--	---	---

Учебният предмет *изобразително изкуство* допринася за обогатяване на познанията и практическия опит на учениците със средствата на изобразителното изкуство. Връзки и взаимодействия с други учебни предмети се осъществяват на единна познавателна и практическа основа.

Понятия и проблеми с интегрален и междудисциплинарен характер: природа, обект, среда, система и подсистема, процеси, явления, устройство, модул, технология, вещество, материя, личност и общество, историческо развитие, културно-историческо наследство, епоха, стил, течение, направление, вид, жанр, сюжет, тема, изразни средства, знаци и символи, форма, обем, пространство, композиция, хармония, контраст, ритъм, движение, пропорции, перспектива, асоциация, памет, въображение, творчество.

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на ключови компетентности, ориентирани към личностното развитие на ученика:

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ описания на наблюдавани обекти, среда, произведения на изобразителното изкуство и ученически творби, ✓ разширяване на речника на учениците ✓ общуване на роден език в културни ситуации. ✓ използва правилни граматични и езикови средства; съпоставяне на общи понятия ✓ Търси, извлича, подбира, обобщава и осмисля информация от различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използва знанията си по чужд език, за да обогати информацията си по темите ✓ използване на чужди езици за възприемане, обработка на информация и комуникация ✓ положително отношение към културното многообразие и межкултурното общуване.

<p><i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използва знанията си за геометрични фигури, пространствените тела и техните елементи и свойства ✓ използване на математически методи на мислене и представяне ✓ прилагане на математически методи на мислене (логическо и пространствено) в творческа дейност; ✓ използване на геометрични фигури при създаване на визуални образи и знаци при създаване на художествени проекти ✓ използва знанията си за светлината и нейните свойства ✓ използва знанията си за организмите, простите вещества и техните свойства ✓ използва знанията си за материалите и техните свойства
<p><i>Дигитална компетентност</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използва интернет като информационен източник ✓ използва знанията си за компютърната система и нейните възможности ✓ познаване на възможностите на компютъра за събиране, систематизиране, архивиране и ползване на информация, ✓ за подпомагане на творческия процес при създаване на различни видове изображения (образи, знаци); ✓ използва възможностите на електронните системи за виртуални посещения на галерии; презентиране на резултати от изобразителна дейност и проекти.
<p><i>Умения за учене</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ планиране на самостоятелната работа на ученика, работа в екип, развиване на мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.
<p><i>Социални и граждански компетентности</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на междуличностни и междукултурни умения за общуване, ✓ толерантност при участия в колективни творчески проекти.
<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ развиване на инициативност, креативност и новаторство, активно участие в проектни дейности; ✓ практическо използване на материали и пособия, представяне на резултати от творчески дейности в обществена среда.
<p><i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ съпоставяне на общи понятия ✓ използва своите знания по история на музиката през XIX и XX век ✓ развиване на познания за художествени творби и творчески дейности; ✓ разбиране ролята на естетически фактори в околната среда (природна и обществена); ✓ проявяване на толерантност към културното многообразие; ✓ развиване на естетическо чувство чрез артистично себеизразяване и участие в културния живот.

<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт.</i>	✓ осъзнаване на лична отговорност за опазване на околната среда и здравето на човека, устойчиво използване на материали и ресурси в учебния процес.
---	---

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.